

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มต่อความเครียดและสัมพันธภาพ
ในครอบครัวของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี

ภารดี เจิมพิพัฒน์

18 ต.ค. 2545
158815

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2545

ISBN 9744616-169-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และกรรมการสอบปากเปล่าเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... 11 สิงหาคม ๒๕๖๕ ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. แก้วตา คณะวรรณ)

..... วัชร วัฒน กรรมการ

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... ฐิตา ฐิตา กรรมการ

(ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... 11 สิงหาคม ๒๕๖๕ ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. แก้วตา คณะวรรณ)

..... ปิยะ ภูมิ กรรมการ

(นายแพทย์ทรงสิทธิ์ อุดมสิน)

..... วัชร วัฒน กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ)

..... วัชร วัฒน กรรมการ

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... ฐิตา ฐิตา กรรมการ

(ดร.สุชาดา กรเพชรปानी)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... วัชร วัฒน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 19 เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความเรียบร้อยโดยได้รับความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. แก้วตา คณะวรรณ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ระพีพันธ์
นายวิมล และ ดร. สุชาดา กรเพชรปราณี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ท่านทั้งสามได้ให้
ความคิดเห็น ช่วยเหลือแนะนำ และตรวจแก้ปริญญานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์ทรงสิทธิ์ อุดมสิน แพทย์หญิงสมรัก ชูวานิชวงศ์ และ
รองศาสตราจารย์พูนสุข ช่วยทอง ซึ่งได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไข
เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลบ้านฉาง เจ้าหน้าที่หน่วยบริการทางการแพทย์
และ สังคมที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดี
และขอขอบคุณบิดาและมารดาที่ติดต่อเอชไอวีที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ร่วมศึกษาภาควิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษาที่มีส่วนช่วยเหลือ
และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา
และบูรพาจารย์ทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนในการประสิทธิ์ประสาทวิทยาการและวิชาความรู้ตลอดจน
ประสบการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ภารดี เจิมพิพัฒน์

38920574 : MAJOR : COUNSELLING PSYCHOLOGY; M.S. (COUNSELLING
PSYCHOLOGY)

KEYWORD : FAMILY GROUP COUNSELING / STRESS / RELATIONSHIP

PARADEE JERMPHIPAT : EFFECTS OF FAMILY GROUP
COUNSELING ON STRESS AND RELATIONSHIP OF THE HIV INFECTED
PARENTS. ADVISORS : KEAWTA KANAWAN, Ph.D., RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D.,
SUCHADA KORNPETPANEE, Ph.D. 162 P. ISBN 9744616-169-5

The main purpose of this experimental research was to estimate the effect of family group counseling on stress and relationship of the HIV infected parents. The instruments were utilized two questionnaires examining stress and relationship of the subjects. The questionnaires were designed by the researcher. The sample consisted of 10 families who scored more than 3.00 on the stress questionnaire and below the 50th percentile on the family relationship questionnaire. The sample was randomly divided into the experimental group where family group counseling was given and the control group. The data collection procedure was divided into three stages with pre-test, the post-test and the follow up period. The statistical devices employed in the data analysis were repeated measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subjects variable, and significant difference were elucidated with Newman-Keuls procedure.

It was found that the stress level of the family group with counseling decreased more than pre-test and the control group during the post-test and the follow up. (statistically significant at .05 level). The family relationship was also better than pre-test and the control group during the post-test and the follow up. (statistically significant at .05 level.)

38920574 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการให้คำปรึกษา ; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : การปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่ม / ความเครียด / สัมพันธภาพในครอบครัว

การตีพิมพ์ : ผลของการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มต่อความเครียดและ
สัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดามารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี (EFFECTS OF FAMILY
GROUP COUNSELING ON STRESS AND RELATIONSHIP OF HIV INFECTED
PARENTS) อ. ที่ปรึกษา แก้วตา คณะวรรณ, Ph. D., ระพีพันธ์ ฉายวิมล, ค.ด., สุชาดา
กรเพชรปณี, Ph. D. 162 หน้า ISBN 9744616-169-5

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษา
ครอบครัวแบบกลุ่มต่อความเครียดและสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อ
เอชไอวี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบวัดความเครียดและแบบวัดสัมพันธภาพ
ภายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มีคะแนนความเครียด
จากแบบวัดความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีมากกว่า 3.00 และคะแนน
สัมพันธภาพภายในครอบครัวจากแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50
จำนวน 10 ครอบครัว สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 ครอบครัว
กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่ม ระยะเวลาในการทดลองมี 3 ระยะ คือ
ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ
การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายใน
กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบ นิวแมน – คูลส์

ผลการศึกษาพบว่า บิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัว
แบบกลุ่มมีความเครียดแตกต่างจากก่อนทดลองและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในระยะหลังการทดลองและติดตามผล และมีสัมพันธภาพภายใน
ครอบครัวแตกต่างจากก่อนทดลองและแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 ทั้งในระยะหลังการทดลองและติดตามผล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาค้นคว้า.....	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารที่เกี่ยวกับโรคเอดส์.....	10
	อาการและอาการแสดง.....	11
	เอกสารที่เกี่ยวกับความเครียดของบิดามารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	13
	ความหมายของความเครียด.....	13
	สาเหตุของความเครียด.....	14
	ผลกระทบจากการติดเชื้อเอชไอวีต่อการดำเนินชีวิต.....	14
	ความเครียดของบิดามารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของบิดามารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	20

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดามารดา ที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	22
ลักษณะสัมพันธภาพภายในครอบครัว.....	22
สัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดามารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดามารดา ที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาครอบครัว.....	30
หลักการให้คำปรึกษาครอบครัว.....	31
ทฤษฎีการให้คำปรึกษาครอบครัว.....	33
การให้คำปรึกษาครอบครัวแบบเวอร์จิเนีย ซะเทีย.....	36
บทบาทของครอบครัวและรูปแบบการสื่อสาร.....	38
เป้าหมายของการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบเวอร์จิเนีย ซะเทีย.....	41
กระบวนการเปลี่ยนแปลงในการให้คำปรึกษาครอบครัวแบบ เวอร์จิเนีย ซะเทีย.....	42
บทบาทหน้าที่ของผู้ให้การปรึกษาครอบครัวแบบเวอร์จิเนีย ซะเทีย..	43
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	53
ความหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	53
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	54
พลังบำบัดในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	55
ทักษะในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาครอบครัวผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	62
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	67
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	67
การดำเนินการทดลอง.....	71

บทที่

หน้า

แบบแผนการทดลอง.....	71
วิธีดำเนินการทดลอง.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	95
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	95
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	95
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	96
วิธีดำเนินการทดลอง.....	96
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	98
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก.....	116
ภาคผนวก ข.....	123
ภาคผนวก ค.....	151
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการให้คำปรึกษาครอบครัว.....	33
2	ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของชะเทียะ.....	43
3	คะแนนความเครียดในระยะต่าง ๆ ของกลุ่มได้รับคำปรึกษาครอบครัว แบบกลุ่ม และ กลุ่มควบคุม.....	76
4	คะแนนสัมพันธภาพภายในครอบครัวในระยะต่าง ๆ ของกลุ่มได้รับ คำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุม.....	77
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเครียดและสัมพันธภาพ ภายในครอบครัวในระยะต่าง ๆ ของกลุ่มได้รับคำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่ม และกลุ่มควบคุม.....	78
6	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดของบิดาและมารดา ที่ติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวและกลุ่มที่ไม่ได้รับ การปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มกับ ระยะของการทดลอง.....	83
7	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดของบิดาและ มารดา ที่ติดเชื้อ เอชไอวี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มที่ไม่ ได้รับการปรึกษาครอบครัว ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติด คามผล.....	85
8	ผลการเปรียบเทียบความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มได้รับ การปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มกับระยะเวลาการทดลอง.....	86
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อ เอชไอวี เป็นรายคู่ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และ ติดตามผลของกลุ่มได้รับการปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่ม ด้วยวิธีการ ทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	87
10	ผลการเปรียบเทียบความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาครอบครัวกับระยะเวลาการทดลอง.....	88

11	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพภายในครอบครัว ของบิดาและมารดาที่ติดเชื้ เอชไอวี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปรึกษา ครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาครอบครัวกับระยะของการ ทดลอง.....	89
12	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพภายในครอบครัว ของบิดาและมารดาที่ติดเชื้ เอชไอวี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการปรึกษา ครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาครอบครัวในระยะก่อน การทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	91
13	ผลการเปรียบเทียบสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดาและมารดา ที่ติดเชื้เอชไอวีในกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มกับระยะเวลา การทดลอง.....	92
14	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดา และมารดาที่ติดเชื้เอชไอวี เป็นรายคู่ในระยะก่อนการทดลองระยะหลังการ ทดลองและติดตามผลของกลุ่มที่ได้รับการปรึกษาครอบครัว แบบกลุ่มด้วย วิธีการทดสอบแบบนิวแมนคูลส์.....	93
15	ผลการเปรียบเทียบสัมพันธภาพภายในครอบครัวของบิดาและมารดา ที่ติดเชื้เอชไอวีในกลุ่มที่ไม่ได้รับการปรึกษาครอบครัวกับระยะเวลา การทดลอง.....	94
16	คะแนนความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้เอชไอวีที่ได้รับการให้คำ ปรึกษาครอบครัว ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล.....	143
	คะแนนความเครียดของบิดาและมารดาที่ติดเชื้เอชไอวีที่ไม่ได้ รับการให้	
17	คำปรึกษาครอบครัว ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผล.....	144
	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความเครียดของบิดาและมารดา	
18	ที่ติดเชื้เอชไอวี.....	145
	คะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวของบิดาและมารดาที่ติดเชื้เอชไอวี	
19	ที่ได้รับการให้คำปรึกษาครอบครัว ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	146

20	คะแนนสัมพันธภาพในครอบครัวของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ได้ รับการให้คำปรึกษาครอบครัว ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	147
21	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัวของบิดา และมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี.....	148

สารบัญภาพ

ตารางที่	หน้า
1 ความเชื่อในเรื่องพฤติกรรมมนุษย์ของชะเทีย.....	37
2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดของบิดาและมารดา ที่ติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มได้รับคำปรึกษาครอบครัวและกลุ่มควบคุมใน ระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	79
3 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเครียดในระยะต่าง ๆ ของ การทดลองของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่มได้รับ คำปรึกษาครอบครัวและกลุ่มควบคุม.....	80
4 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพภายในครอบครัวของ บิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวีกลุ่มให้คำปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่ม และกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	81
5 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพภายในครอบครัว ในระยะต่าง ๆ ของ การทดลองของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่มได้รับคำปรึกษาครอบครัวและกลุ่มควบคุม.....	82
6 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเครียด ของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่มได้รับการปรึกษา ครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมกับระยะของการทดลอง.....	84
7 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพ ภายในครอบครัวของบิดาและมารดาที่ติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่ม ได้รับการปรึกษาครอบครัวแบบกลุ่มและกลุ่มควบคุมกับระยะของ การทดลอง.....	90